

TANTÁRGYI ADATLAP

A mentorálás gyakorlata

BMEGT51XX45956-56

I. TANTÁRGYLEÍRÁS

1. ALAPADATOK

Tantárgy neve

A mentorálás gyakorlata

Azonosító

BMEGT51XX45956-56

A tantárgy jellege

kontaktórási tanegység

Kurzustípusok és óraszámok

<i>Típus</i>	<i>óraszám</i>
Előadás	0
Gyakorlat	8
Laboratórium	0

Tanulmányi

teljesítményértékelés
(minőségértékelés)

típusa

évközi
érdemjegy

Kreditszám

5

Tantárgyfelelős

<i>Neve</i>	<i>Beosztása</i>	<i>Email címe</i>
Kattein-Pornói Rita	egyetemi adjunktus	kattein-pornoi.rita@gtk.bme.hu

Tantárgyat gondozó oktatási szervezeti egység

Műszaki Pedagógia Tanszék

A tantárgy weblapja

=

A tantárgy oktatásának nyelve

magyar HU

A tantárgy tantervi szerepe, ajánlott féléve

Szak: **Mentorpedagógus szak**

Tantárgy szerepe: **Szakirányon kötelező**

Ajánlott félév: **2**

Közvetlen előkövetelmények

<i>Erős</i>	Erős/Strong -
<i>Gyenge</i>	Gyenge/Weak -
<i>Párhuzamos</i>	Párhuzamos/Parallel -
<i>Kizáró feltételek</i>	Kizáró/Exclusive -

A tantárgyleírás érvényessége

Jóváhagyta a Gazdaság- és Társadalomtudományi Kar Kari Tanácsa (2025.06.25) az 580466/11/2025 iktatószámon hozott határozatával, amely érvényes 2025.06.25.-től.

2. CÉLKITŰZÉSEK ÉS TANULÁSI EREDMÉNYEK

Célkitűzések

A tantárgy célja, hogy a hallgatók képesek legyenek a mentorálás során szerzett elméleti és módszertani ismereteiket gyakorlati helyzetekben tudatosan és rugalmasan alkalmazni. A kurzus során a résztvevők saját intézményi környezetükben végeznek mentori tevékenységet, melyhez támogatást, szempontokat és reflexiós lehetőséget kapnak. A tantárgy kiemelt célja a hiteles, fejlesztő szemléletű mentori attitűd erősítése, valamint a tapasztalati tanulás előtérbe helyezése. A hallgatók megismerkednek a gyakorlati mentorálás dokumentációs követelményeivel, a mentorált fejlődésének értékelési lehetőségeivel és a mentorálási folyamat tudatos nyomon követésének technikáival. A tantárgy elősegíti, hogy a hallgatók képesek legyenek a mentoráltak támogatásán túl saját mentori kompetenciáikat is reflektíven fejleszteni. A tanulási folyamat során középpontba kerül a mentorált fejlődési útjának kísérése, az együttműködés erősítése, valamint a szakmai párbeszéd támogatása.

Tanulmányi eredmények

Tudás

1. ismeri a portfólióval kapcsolatos hagyományos és online rendszereket, dokumentumokat.
2. Ismeri a kompetenciafejlesztés elméletét és módszertanát.
3. Ismeri a pedagógusképzés és pedagógus-továbbképzés rendszerét, követelményeit.
4. Tisztában van a pedagógusi gyakorlatot meghatározó nézetek szerepével, ismeri alakításuk lehetőségeit.
5. Ismeri a pedagóguspálya választásának, elhagyásának és a pályán maradásnak soktényezős hátterét.
6. Ismeri a pedagógusjelöltekkel, pályakezdőkkel való foglalkozás és a felnőttképzés specifikumait, a tanácsadás szakmai követelményeit és etikai elvárásait.
7. Ismeri a reflektív gondolkodás, a szakmai elemzés fejlesztésének módszereit, technikáit.
8. Ismeri az intézmények szervezeti működésének sajátosságait, a szervezeti jellemzők hatását a pedagógusok munkájára.
9. Ismeri a pedagógusok munkájához kapcsolódó legújabb kutatási és fejlesztési eredményeket.
10. Széles körű szakmai tájékozottsággal rendelkezik, ismeri a szakterületéhez kapcsolódó szakirodalmi forrásokat, a szakirodalmi folyóiratokat, alternatív pedagógiai lehetőségeket.

Képesség

1. Képes a pedagógusi kompetenciák és kompetenciafejlesztő módszertani kultúra magas szintű és tudatos alkalmazására.
2. Képes a gyakornok tanórai és tanórán kívüli tapasztalatszerzésének irányítására.
3. Képes a gyakornok munkájának nyomon követésére, fejlesztő értékelésére.
4. Képes a gyakornok szakmai szocializációjának támogatására, segítésére.
5. Képes az önbizalom, az önhatékony alakítására.
6. Képes az adott szakterületen a korszerű, jó gyakorlat bemutatására.
7. Képes a pedagógiai problémák, konfliktushelyzetek kezelésére.
8. Képes minta és segítségnyújtására a pedagógiai szituációk és folyamatok tervezésében, megvalósításában, elemző értékelésében.
9. Képes a gyakornok önálló elképzeléseinek támogatására, szakszerű elemzésére és a megvalósítás reális értékelésére.
10. Képes segíteni a gyakornokot abban, hogy megtalálja a személyiségéhez illeszkedő saját szakmai fejlődési útját.
11. Képes a mentorálás szempontjából hatékony, kreatív válaszokat keresni/találni a különböző kontextusban felmerülő pedagógiai problémákra.
12. Képes a szabályozók, tények, helyzetek elemzésére és értékelésére támaszkodva a gyakornok teljesítményét (eredményeit) meghatározni, illetve ezek eléréséhez tevékenységet, tartalmat, eszközt, módszert választani vagy fejleszteni, adaptálni.
13. Képes a mentorálási folyamatokat a mentorálttal együttműködve megtervezni, meg-szervezni és értékelni.
14. Képes a pedagógiai nézetrendszer és gyakorlat változását, tökéletesítését támogató, bátorító mentorálási környezet kialakítására.
15. A mentorálást tanulási helyzetnek tekinti, kihasználja az egymástól való tanulás lehetőségeit.
16. Képes fejleszteni a pályakezdők reflektív gondolkodását,
17. Képes a pályakezdő kompetenciáit felmérni, ezen alapuló fejlődését megtervezni és megfelelő módszertani kultúrával támogatni.
18. Képes a gyakornok szakmai kompetenciáit és fejlődését szakmailag megalapozottan, a fejlődést támogatóan értékelni.
19. Képes hatékony szakmai együttműködésre, egyenrangú kommunikációra, konstruktív problémamegoldásra pályakezdőkkel és kollégákkal is.

Attitűd

1. Attitűdje elfogadó, támogató, türelmes.
2. Hitelessége saját pedagógusi gyakorlatában és munkatapasztalatában gyökerezik.
3. Felelősséget érez gyakornoka/tanárjelöltje folyamatos szakmai fejlődéséért.
4. Igényli és elfogadja gyakornoka/tanárjelöltje visszajelzéseit, és felhasználja azokat folyamatos önfejlesztése érdekében.
5. Fontosnak tartja a folyamatos önreflexiót a saját mentortanári fejlődése érdekében.
6. Figyelemmel kíséri a mentori, támogató szereppel és a támogatás módszertanával kapcsolatos szakirodalmat, gyakorlati fejlesztéseket, és ezen a területen is folyamatosan képi magát.

Önállóság és felelősség

1. Döntéseiben szakmai önreflexióra és önkorrekcióra képes.
2. Együttműködés és felelősségvállalás jellemzi szakmájával, szakterületével, illetve azok képviselőivel kapcsolatban.

Oktatásmódszertan

A tantárgy a tapasztalati tanulásra, esetelemzésre és reflektív gyakorlatokra épül. A hallgatók saját mentori tevékenységükre reflektálnak

strukturált naplóírás, esetmegbeszélések és csoportos konzultációk segítségével. A kurzus során a kooperatív tanulás, a portfólió-alapú dokumentálás és a valós mentorálási helyzetek feldolgozása áll a középpontban. Az oktatás fókuszában a gyakorlati tapasztalatok közös értelmezése és a szakmai fejlődést elősegítő visszacsatolás áll. A hallgatók mentorálási gyakorlatuk során felmerülő dilemmákat hoznak a képzésbe, amelyeket közösen elemeznek és megoldási stratégiákat dolgoznak ki.

Tanulástámogató anyagok

- M. Nádas, M. (Ed.) (2010-11). A mentorfelkészítés rendszere, próbája, a mentorképzés szakterületi előkészítése, I–III. kötet. Budapest: ELTE Eötvös Kiadó.
- Sallai, É.(2015). A mentori tevékenységek tapasztalatai. In Sallai, É. (Ed.). A pedagógusok gyakornoki rendszerének fejlesztése és értékelése. Budapest: Oktatási Hivatal.
- Kőpatakiné Mészáros Mária – Mayer József (2009): Bevezetés a mentorálás módszertanába.<https://ofi.oh.gov.hu/bevezetes-mentoralas-modszertanaba>
- Lengyel Zsuzsa, Szekeresné Nádudvary Ildikó(2024): 101 jógyakorlat mentortanároknak. ELTE Kiadó, Budapest.

II. TANTÁRGYKÖVETELMÉNYEK

A TANULMÁNYI TELJESÍTMÉNY ELLENŐRZÉSE ÉS ÉRTÉKELÉSE

Általános szabályok

A 2.1 és 2.2. pontban megfogalmazott célok és tanulási eredmények elérése a gyakorlatokon tanúsított aktív részvétel (részteljesítmény értékelés).

Teljesítményértékelési módszerek

A tantárgy során a hallgatók teljesítményének értékelése folyamatos, fejlesztő szemléletű és több szemponton alapul.

A gyakorlati jegy kialakításában szerepet játszik a hallgató aktív részvétele a szemináriumokon, a mentori tevékenység dokumentálása (pl. mentorálási napló, fejlesztési terv, reflexiók), valamint egy záró esettanulmány vagy portfólió beadása. A teljesítményértékelés során előnyben részesül a reflektív gondolkodás, a módszerek tudatos alkalmazása, és a mentorálási helyzetek elemzésének mélysége. Az értékelés kiegészülhet ön- és társértékeléssel, amely elősegíti a szakmai fejlődési folyamat tudatosítását.

A tantárgy célja nemcsak a tudás ellenőrzése, hanem a mentori kompetenciák formálása és megerősítése.

Szorgalmi időszakban végzett teljesítményértékelések részaránya a minősítésben

- Beadandó munka: 40
- Órai aktivitás: 60

Vizsgaelemek részaránya a minősítésben

- Órai aktivitás: 60
- Beadandó munka: 40

Az aláírás megszerzésének feltétele, az aláírás érvényessége

Az órákon való aktivitás és a beadandó dolgozat leadása.

Érdemjegy-megállapítás

Jeles	95
Jeles	90-94%
Jó	85-89%
Közepes	80-84%
Elégséges	51-79%
Elégtelen	50%

Javítás és pótlás

Az aktív részvétel jellegéből adódóan nem pótolható, nem javítható.

A tantárgy elvégzéséhez szükséges tanulmányi munka

részvétel kontaktórákon	8
felkészülés a beadandó dolgozatra	82
Gyakorlati beszámoló készítése	60

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Kari Hallgatói Képviselőt véleményezése után jóváhagyta dr. Lógó Emma oktatási dékánhelyettes 2025.06.02-án. Érvényes 2025.06.02-től.

III. RÉSZLETES TANTÁRGYTEMATIKA

TEMATIKAI EGYSÉGEK ÉS TOVÁBBI RÉSZLETEK

A félévben sorra vett témák

1. óra: A mentorálás helyzetei és formái a nevelési-oktatási intézményekben • Intézménytípus-specifikus kihívások (óvoda, általános iskola, középiskola) • A mentorálás típusai: egyéni, csoportos, formális, informális • A mentor és mentorált kapcsolatának dinamikája – intézményi szerepek tükrében 2. óra: Belépés a mentorált világába – ismerkedés és helyzetelemzés • A mentorált pedagógus vagy hallgató indulási helyzetének feltérképezése • Kompetencia- és motivációalapú megközelítés • Diagnosztikus mentorálási eszközök (pl. interjú, kérdőív, megfigyelési lap) Gyakorlat: Saját intézményükben gyakorlatos hallgató/új kolléga profiljának szimulált feltérképezése (személyiségkártya-készítés) 3. óra: Óralátogatás és visszacsatolás mentorált számára – gyakorlati modell • Megfigyelési szempontok (szakmai, pedagógiai, kommunikációs) • A visszajelzés struktúrája: erősségek, lehetőségek, kérdések • Eltérő életkorú tanulócsoporthoz (óvoda – játék; alsó tagozat – tanulási stílusok; középiskola – önállóság) Gyakorlat: 3 fiktív tanóra/tevékenység visszajelzésének kidolgozása (óvoda, alsó tagozat, gimnázium) 4. óra: Mentorálás tanórán kívül – informális tanulási helyzetek támogatása • Tanulói megfigyelés, iskolai szociális tér, napközi, szakkör, iskolai élet • Óvodai játéktevékenység, iskolaudvari helyzet, középiskolai projekt • Mentorálás a „rejtett tanterv” mentén Gyakorlat: Egy adott tanórán kívüli helyzet elemzése – hogyan adna visszajelzést a mentor a megfigyeltnek alapján? 5. óra: Mentorálás pedagógiai tervezés mentén • Egyéni fejlesztési célok beépítése tanmenetbe, foglalkozástervbe • Mentori segédanyagok: hospitálási napló, felkészítési tervek, közös tervezési lap • Differenciálás, tanulói sokféleség pedagógiai kezelése Gyakorlat: Egy mentorált által készített foglalkozás-/óraterv javítása mentori szemmel (3 intézményi szint) 6. óra: A reflektív beszélgetés mint a fejlődés kulcsa • Reflektív kérdések, coaching szemléletű mentorálás • A hibák konstruktív feldolgozása • A mentorált önértékelésének támogatása Gyakorlat: Szimulált beszélgetés mentor–mentorált között: reflektív beszélgetés forgatókönyv óvoda, általános iskola, középiskola esetére 7. óra: Konfliktuskezelés, érzékeny témák megbeszélése mentori helyzetekben • Tipikus nehéz helyzetek: motiválatlanság, tanulócsoporthoz problémák, pedagógiai kudarc • Asszertív kommunikáció, határok meghúzása • Az empátia és szakmai felelősség egyensúlya Gyakorlat: Esetfeldolgozás: „A mentorált nem fogadja el a kritikát” – három különböző intézményi szint példáján 8. óra: Intézményi szintű mentorálási gyakorlatok tervezése • Mentorterv és intézményi mentorálási gyakorlat kidolgozása • A mentorálás dokumentálása – eszközök és példák • A mentor szerepe a szakmai közösségben

További oktatók

Kattein-Pornói Rita egyetemi adjunktus kattein-pornoi.rita@gtk.bme.hu

A tantárgykövetelmények jóváhagyása és érvényessége

A Tantárgyi adatlap I. és II. részén túli III. részét az érintett szak(ok) szakfelelőse(i)vel való egyeztetés alapján az 1.8. pontban megjelölt Műszaki Pedagógia Tanszék vezetője hagyja jóvá.